

LANDINFO

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Respons

Eritrea: Skolevesenet

- Hvordan er skolesystemet i Eritrea oppbygget?
- Antall barn og unge i skole
- Undervisningsspråk på ulike klassetrinn
- Undervisningsfag
- Er 12. klassetrinn en del av nasjonaltjenesten?
- Finnes det et utdanningstilbud til voksne?

Innledning og kildegrunnlag

Mangelen på data – særlig av nyere dato – begrenser mulighetene til inngående kunnskap om ulike samfunnsforhold i Eritrea. Men det eritreiske utdanningsdepartementet publiserte i 2013 en sektorplan for perioden 2013–2017, og i 2015 en oversikt med en rekke utdanningsindikatorer (Ministry of Education 2013; 2015). Begge rapportene inneholder statistikk som gir et brukbart grunnlag for å vurdere ulike forhold i utdanningssektoren.

Oppbyggingen av skolesystemet

- Førskole/barnehage for 4–5-åringer. Dette tilbudet finnes hovedsakelig i urbane områder og særlig i Asmara. I 2014/2015 var anslagsvis 16 prosent i førskole (Ministry of Education 2015).
- Obligatorisk femårig barneskole fra seksårsalderen (på tigrinja: mebaeta deraja bet timhrti), som i prinsippet er gratis. Den offisielle skolestartalderen ble satt ned fra syv til seks år fra skoleåret 2012/2013 (Ministry of Education 2015, s. 3, 14). I praksis er det mange som starter senere, og før endringen var nesten en fjerdedel av barna eldre enn syv år da de startet. I 2014/2015 var 57 prosent eldre enn seks år.
- Treårig ungdomskole (Junior Secondary, Secondary/Middle school, på tigrinja: mækelay dereja bet timhrti).
- Fireårig videregående (Senior Secondary/High school, på tigrinja: kaelay dereja bet timhrti) fra 9. til 12. klassetrinn. I åttende klasse er det en nasjonal avgangseksamen, og den må bestås for å gå videre til niende klassetrinn. Stryker eleven, er det fire nye muligheter til å avlegge eksamen.

Respons **Eritrea: Skolevesenet**

Det er to typer videregående skoler: handel og samfunnsfag. 12. skoleår markeres med avgangseksamen som må bestås, og karakterene avgjør om man kommer videre til høyere utdanning ved universitet, høyskoler eller fagskoler.

- Høyere utdanning omfatter colleges, tekniske skoler, det nasjonale senteret for yrkesopplæring og Lærerutdanningsinstituttet. Universitet i Asmara ble nedlagt, og ingen nye studenter ble tatt inn etter 2003. Syv tidligere fakulteter ved universitet ble organisert som selvstendige høyskoler og lagt til ulike byer: Eritrean Institute for Technology (EIT) i Mai Nefhi, College of Arts and Social Science i Adi Keyhe, Hamelmalo Agricultural College i Hamelmalo, College of Business and Economics i Halhae, College of Marine Science and Technology i Massawa, College of Health Sciences i Asmara og Orotta School of Medicine and Dental Health i Asmara (NOKUT 2016).

Antall barn og unge i skole

Tall fra Utdanningsdepartementet, for skoleåret 2014/15, viste at anslagsvis 80 prosent av barn mellom seks og ti år gikk på skole. Men det er både regionale og kjønnsmessige forskjeller (Ministry of Education 2015, s. 19). I hovedstadsområdet gikk nærmere nitti prosent på skole, og kjønnsfordelingen er relativt jevn, mens bare halvparten av barna i eksempelvis den sørlige Rødehavsregionen gikk på skole. Andelen jenter er også noe lavere i utkanten enn i hovedstadsområdet.

I aldersgruppen 11–14 år var anslagsvis 38 prosent i skole. Også her ser man en markant forskjell mellom hovedstadsområdet og utkant: Noe over halvparten i hovedstadsområdet var i skole sammenlignet med under en fjerdedel i den sørlige Rødehavsregionen (Ministry of Education 2015, s. 22).

I aldersgruppen 14–17 år var kun ni prosent i skole i den sørlige Rødehavsregionen mot 30 prosent i Asmara og omegn (Ministry of Education 2015, s. 25).

Andelen som faller fra, er økende, fra ca. syv prosent på barneskolenivå til 30 prosent på videregående (Ministry of Education 2015, s. 27). Frafall skyldes ulike forhold, deriblant fattigdom. En annen grunn til frafall blant jenter – i første rekke på landsbygda – er at de giftes bort tidlig, blir gravide og holdes hjemme. På landsbygda har de ofte også større arbeidsbyrder hjemme enn guttene, og skolegang reduserer mulighetene deres til å hjelpe til hjemme. For å kompensere for tapet av arbeidskraft, og oppmuntre familiene til å sende døtrene på skole, får familier på landsbygda et esel (internasjonal organisasjon, møte i Asmara 19. januar 2015).

Utdanningsnivået og kvaliteten på utdanningen er generelt lavt, ikke minst gjelder det høyere utdanning. Det finnes eksempelvis ikke masterprogrammer. Det nasjonale pensumet følges ikke av alle lærere, og det kan skorte både på kvalifikasjoner og motivasjon (lokal kilde, møte i Asmara 28. februar 2017). Myndighetene peker også selv på en rekke av utfordringene i utdanningssystemet (Ministry of Education 2013).

De aller fleste skolene er offentlige, men det finnes også private skoler som hovedsakelig drives av kirke/trossamfunn.¹ Myndighetene anslår at ca. ni prosent av elevene i skolepliktig alder går i private skoler (Ministry of Education 2015, s. 11).

Undervisningsåret har ca. 200 skoledager og er inndelt i to semestre (fire halv-semester). Skolebøkene er gratis, og skoleuniformer er subsidiert (representanter for National Union of Eritrean Women, møte i Asmara 15. januar 2015).² I lavlandet avsluttes skoleåret i mai i motsetning til i høylandet hvor det avsluttes i juni. Det skyldes de klimatiske forholdene i lavlandet med temperaturer mellom 40 og 50 grader fra juni til september. For å kompensere for det kortere skoleåret er det undervisning seks dager i uken. Skolene i hele landet har undervisning i doble skift på grunn av lærermangel og for få skolebygninger.³ Lærermangelen kan illustreres med eksempelet fra byen Ghindae ca. 5,5 mil fra hovedstaden Asmara, som har én skole, 690 elever og syv lærere (Rabbani 2017).

En lokal talsperson i byen Adi Khey forklarte i et møte med Landinfo i 2015 at lange avstander til ungdoms- og videregående skoler også skaper problemer.⁴ Barneskolene er i barnas nærmiljø, mens de eldre elevene må tilbakelegge lange strekninger til fots for å komme til ungdoms- og videregående skoler. Det fører til at en del foreldre kvier seg for å sende særlig jentene til skolen i frykt for at de skal utsettes for overgrep på skoleveien (møte 20. januar 2015). Myndighetene og deres samarbeidspartnere arbeider derfor aktivt for å utdanne lærere fra nomadebefolkningen, slik at lærerkreftene finnes der elevene er.

Undervisningsspråk på de ulike klassetrinnene

Undervisningsspråket til og med femte klassetrinn er vanligvis det lokale førstespråket⁵, men lokale myndigheter kan velge et annet språk (UNESCO 2010). Foreldre kan også velge å sende barna til en skole som bruker tigrinja eller arabisk som undervisningsspråk (Woldemichael 2003, s. 124, 130; Asfaha 2009, s. 213). Selv om informasjonen er av eldre dato, er det likevel verdt å merke seg at mange tigré-talende foreldre på 1990-tallet valgte å sende barna på skoler

¹Muslimske skoler omtales som Awkaf eller Mahad-skoler fordi de drives av den islamske religiøse organisasjonen som kalles Awkaf (Ministry of Education 2015).

²Prisen på en skoleuniform var i 2014 450 nakfa, som da tilsvarte 300–400 norske kroner, men familier med lav inntekt får uniformene gratis (internasjonal organisasjon, møte i Asmara mars/april 2014). Det er imidlertid ikke fastsatt en lavinntektsgrense.

³Ifølge UNESCO (2010) er alle universitetsstudenter forpliktet til å undervise ett år i ungdoms- eller videregående skole som ledd i nasjonaltjenesten.

⁴Det er 21 grunnskoler i dette området, ni ungdomsskoler og tre videregående skoler samt et college som er lokalisert i utkanten av byen. I 2014 ble 100 nye lærere utdannet i dette området. Det er ca. 9000 elever i grunnskolen, og hver klasse har ca. 50 elever. Det er ca. 4300 elever i Junior High med 60 elever i hver klasse. I ungdomsskolene er det ca. 2400 elever, og også her er det 60 elever i hver klasse. Elevene går i to skift; ett fra ca. 8 til ca. 12, og ett fra ca. 14 til ca. 17.

Det finnes dessuten en skole for barn med spesielle behov. Ved denne skolen er det fem elever og en lærer. Det er uklart hvilke vansker disse elevene har og hva slags pedagogisk tilbud som gis.

⁵Morsmål som er benevnelsen som ofte brukes, kan være problematisk fordi det ofte forstås bokstavelig som det eneste språket barn lærer av mor. I et flerspråklig samfunn vil barn lære språk ikke bare i hjemmet, men også av lekekamerater, på skolen og i lokalmiljøet. Se for øvrig Landinfo 2008. Det eritreiske utdanningsdepartementet bruker begrepet morsmål og definerer dette som: «språket som man først lærer (hjemme og i lokalsamfunnet) – og som er ens hovedspråk» (Woldemichael 2003, s. 120).

med arabisk som undervisningsspråk. Tilsvarende gjaldt også mindre språkgrupper som nara, afar, bilen, hadareb og enkelte saho (Woldemichael 2003, s. 125 og 133).

Fra sjette klassetrinn brukes engelsk som undervisningsspråk.⁶ Men engelskkunnskapene blant elevene er dårlige, og en undersøkelse av leseferdigheter i barneskolen fra 2002 fastslår at under 15 prosent av elevene i femte klasse hadde tilstrekkelige engelskkunnskaper til å følge undervisningen fra sjette klassetrinn (Asfaha 2009, s. 214). Landinfos vurdering er at denne situasjonen er uendret.

Det er ingen offisielle språk i Eritrea, men tigrinja er lingua franca, og arabisk benyttes også av store deler av befolkningen (Bereketeab 2010; Asfaha 2009). De ni nasjonale språkene, som tilhører ulike språkfamilier, er sidestilte:

- Nilo-Sahara språkgruppen omfatter kunama og nara.
- Den kushittiske språkgruppen består av afar, saho, bilen og badawi/beja (Beni Amir og Hadareb).
- Den semittiske består av tigrinja, tigré og rashaida.

Undervisningsfag

Matematikk, morsmål, geografi, historie (med hovedvekt på eritreisk historie på barnetrinnet), samfunnsfag, engelsk (fra andre klassetrinn på barnetrinnet) og sosiale ferdigheter er undervisningsfag i grunnskolen. Faget sosiale ferdigheter er tilpasset ulike alders/klassestrinn, og omfatter kommunikasjonstrening og kognitive ferdigheter, undervisning i temaer som hiv, tenåringsgraviditeter, hygiene og selvstendighet (den nasjonale student- og ungdomsunionen NUEYS, møte i Asmara 13. januar 2015). Tigrinja er undervisningsfag i barneskolen, mens arabisk er fag i barneskole, ungdomsskole og videregående skoler.⁷

Er 12. skoleår en del av nasjonaltjenesten?

Etter frigjøringen i 1991 gikk eritreiske myndigheter bort fra systemet med et tolvte skoleår som man hadde hatt under etiopisk styre. I 2003 gjeninnførte myndighetene det tolvte klassetrinnet, og det hevdes at dette skjedde fordi man ønsket kontroll med de unge som skal inn i nasjonaltjenesten (Kibreab 2014). Alle eritreere mellom 18 og 40 år, både kvinner og menn, må tjenestegjøre, men etter krigen med Etiopia (1998–2000) økte antallet unge som unndro seg tjeneste.

Ved å legge det tolvte skoleåret for alle til treningsleiren Sawa,⁸ vil avangselevene etter avlagt eksamen (Secondary School Leaving Certificate), enten ta videre utdanning på høyskoler eller fagskoler (hvis karakterene er gode nok) eller for dem som ikke lyktes – utføre militærtjeneste.

⁶ Engelsk ble innført av britene i perioden 1942–1952 da de administrerte landet, og språket har deretter hatt et relativt solid fotfeste (Ashafa 2009). Engelsk som undervisningsspråk ble innført i 1991.

⁷ Myndighetene har presisert at elever som har tigrinja som undervisningsspråk i grunnskolen, skal ha arabisk som obligatorisk fag, og vica versa (Woldemariam 2003, s. 123).

⁸ Ifølge en lokal kilde er det enkelte som ikke tar 12. klasse i Sawa. Dette gjelder elever ved Commercial school og ved lærerutdanningen. De må imidlertid til Sawa for å ta militæropplæring. Det er uklart hvordan utvelgelse til disse skolene foregår (møte i Asmara 28. februar 2017).

I løpet av det tolvte skoleåret i Sawa har elevene også militær trening. Lengden på treningen varierer, ifølge ulike kilder. Enkelte mener treningen varer i seks til åtte uker på slutten av skoleåret, andre hevder treningen skjer gjennom hele året. Enkelte hevder at skoleåret i seg selv ikke er en del av nasjonaltjenesten (lokalansatt i internasjonal organisasjon, møte i Asmara 30. januar 2013). Andre, deriblant Eritrea-kjenneren, professor Gaim Kebreab, mener at det tolvte skoleåret er en integrert del av tjenesten.⁹ I lys av den militære treningen elevene har, er det nærliggende å trekke den konklusjonen (e-post 13. mai 2015). Men samfunnstjenesten (eller militær tjenestegjøring) – som i prinsippet skal vare i 12 måneder – utføres *etter* dette skoleåret.

College of Arts and Social Sciences i Adi Keyh (Foto: Grethe Neufeld).

Voksenopplæring

Det er voksenopplæringstilbud for dem uten skolegang eller med mangelfull grunnskoleutdanning. Dette er ikke bare et tilbud om lese- og skriveferdigheter, men også yrkesopplæring (møte med internasjonal organisasjon i Asmara 19. januar 2015). Slike tilbud finnes hovedsakelig i de nomadiske områdene, men det er også tilbud for den bofaste befolkningen. Som ett eksempel tilbyr lokalmyndighetene i subzoba Adi Keyh voksenopplæring på 18 sentre. Denne opplæringen er treårig og gir grunnutdanning og lese- og skriveferdigheter. Per januar 2015 var i alt 447 kvinner og 41 menn i voksenopplæringstilbudet i hele subzobaen (møte med lokalmyndigheter i Adi Keyh 20. januar 2015). Dette eksemplet gjenspeiler at mange kvinner ikke har fått grunnskoleutdanning.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

⁹ I møte med den eritreiske student- og ungdomsorganisasjonen NUEYS i Asmara 5. februar 2013 fikk Landinfo forståelsen av at nasjonaltjenesten er integrert i den videregående utdanningen fordi det 12. klassetrinnet gjennomføres i Sawa.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- Ashafa, Y. M. (2009). English Literacy in Schools and Public Places in Multilingual Eritrea. *LOT Occasional Series*, 15, 213-221. Tilgjengelig fra <http://dspace.library.uu.nl/bitstream/handle/1874/297116/bookpart.pdf?sequence=2> [lastet ned 10. april 2018]
- Bereketeab, R. (2010). The Politics og Language In Eritrea: Equality Of Languages Vs. Bilingual Official Language Policy. *African and Asian Studies* 9. Tilgjengelig fra <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:325470/FULLTEXT02> [lastet ned 10. april 2018]
- Kibreab, G. (2014, oktober). *The Open-Ended Eritrean National Service: The Driver of Forced Migration*. Tilgjengelig fra https://www.ecoi.net/en/file/local/1282042/90_1416473628_gaim-kibreab-the-open-ended-eritrean-national-service-the-driver-of-forced-migration.pdf [lastet ned 10. april 2018]
- Landinfo (2008, 4.april). *Språkforhold i Afrika sør for Sahara*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra https://landinfo.no/asset/698/1/698_1.pdf [lastet ned 10. april 2018]
- Ministry of Education (2013). *Education Sector Development Plan 2013-2017*. Asmara: Ministry of Education. Tilgjengelig fra <https://www.globalpartnership.org/content/eritrea-education-sector-development-plan-2013-2017> [lastet ned 10. april 2018]
- Ministry of Education (2015, desember). *Eritrea: Essential Education Indicators 2014-2015*. Asmara: Ministry of Education. Tilgjengelig fra <http://www.ecss-online.com/2013/wp-content/uploads/2017/08/Eritrea-essential-2014-15.pdf> [lastet ned 10. april 2018]
- NOKUT, dvs. Nasjonalt organ for kvalitet i utdanninga (2016, 15. april.) *Eritrea*. Oslo: NOKUT. Tilgjengelig fra <https://www.nokut.no/databaser-og-fakta/nokuts-landdatabase2/nokuts-landdatabase/eritrea/#Hovedtrekk> [lastet ned 10. april 2018]
- Rabbani, F. (2017, 7. november). *Eritrea is building a new foundation for its education system with GPE support*. [Blogg]. Global Partnership for Education. Tilgjengelig fra <https://www.globalpartnership.org/blog/eritrea-building-new-foundation-its-education-system-gpe-support> [lastet ned 10. april 2018]
- UNESCO (2010, september). World Data on Education. VIII ED. 2010/11. UNESCO. Tilgjengelig fra http://www.ibe.unesco.org/fileadmin/user_upload/Publications/WDE/2010/pdf-versions/Eritrea.pdf [lastet ned 10. april 2018]
- Woldemichael, T. M. (2003, april). Language Education and Public Policy in Eritrea. *African Studies Review*, 46(1), 117–136. Cambridge University Press. Tilgjengelig fra http://www.jstor.org/stable/1514983?seq=1#page_scan_tab_contents [lastet ned 10. april 2018]

Respons Eritrea: Skolevesenet

Muntlige kilder

- Lokalansatt i internasjonal organisasjon. Møte i Asmara 30. januar 2013.
- Internasjonal organisasjon, møte i Asmara mars/april 2014.
- Kibreab, G. E-post 13. mai 2015.
- Internasjonal organisasjon. Møte i Asmara 19. januar 2015
- Lokale talspersoner i skoleverket. Møte i Adi Keyh 20. januar 2015
- Representanter for NUEW, National Union of Eritrean Women. Møte i Asmara 15. januar 2015
- Representanter for NUEYS, National Union og Eritrean Students and Youth. Møte i Asmara 13. januar 2015
- Lokal kilde. Møte i Asmara 28. februar 2017.

© Landinfo 2018

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.